

Budget 2018, plan 2019-2020 1.9

Österåker

Kan mer och bättre

Socialdemokraterna

FRAMTIDSPARTIET I ÖSTERÅKER

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	Sida
1 ALLMÄNT	3
1.0 Budgetförord	3-4
1.1 Långsiktig ekonomisk planering	5
1.2 Vision och mål	5-6
1.3 Lokalbehov	6
1.4 Budget- och kvalitetsenheten	6
1.5 Uppföljning och kvalitetsutveckling	6
1.6 Modell för kvalitetsutveckling	7
1.7 Program för uppföljning och insyn av privata utförare	7
1.8 Lokala miljömål	7
1.9 Flyktingverksamhet	7-8
2 BUDGETFÖRUTSÄTTNINGAR	8
2.1 Budgetens innehåll	8
2.2 Reglering av balanskravet	8
2.3 God ekonomisk hushållning och medelsförvaltning	8
2.4 Kommunala utjämningsreserven (RUR)	8
2.5 Skattesats	9
2.6 Utjämningsystemet inkl LSS	9
2.7 Demografi	9
3 KOMMUNENS EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR	10
3.1 Skatteintäkter	10
3.2 Omvärldsfaktorer	10-11
3.3 Fastighetsavgift	11
3.4 Prisutveckling- och personalomkostnader	11
3.5 Pensionskostnader	11
3.6 Ersättning för kostnader för mervärdeskatt	11
3.7 Framtida volymökningar	11
3.8 Regeringens budgetproposition	12
3.9 Ny Översiktsplan	12
4 NÄMNDERNAS BUDGET OCH UPPDRAG	13
4.1 Kommunfullmäktige	13
4.2 Kultur- och fritidsnämnden	14-17
4.3 Skolnämnden	18-22
4.4 Vård- och omsorgsnämnden	23-26
4.5 Produktionsstyrelsen	26
4.6 Socialnämnden	27-28
4.8 Byggnadsnämnden	29
4.9 Miljö- och hälsoskyddsnämnden	30
4.10 Kommunstyrelsen	31-34
5.0 Organisation	34-37
5.1 Rationaliseringsåtgärder	37
6 EKONOMISKA SAMMANSTÄLLNINGAR	38
6.1 Sammanställning av nämndernas ramar	38
6.2 Kostnad och intäktsbudget	39
6.3 Investeringsbudget	40
6.4 Finansieringsanalys	41
7 TAXOR OCH AVGIFTER	42
7.1 Kultur- och fritidsnämnden	42-46
7.2 Skolnämnden	47
7.3 Vård- och omsorgsnämnden	47
7.4 Socialnämnden	47
7.5 Byggnadsnämnden	48
7.6 Miljö- och hälsoskyddsnämnden	48-52

h p a

1. Allmänt

1.0 Budgetförord

Österåker kan mer och bättre!

Österåker med sin vackra natur, med skärgården in på knuten och samtidigt med sin närhet till Stockholms city, har kvalitéer som rätt använda ger stora möjligheter. Dessa möjligheter har tyvärr alltför ensidigt inskränkts av ständiga skattesänkningar. All utveckling har i prioritet kommit därefter, ibland mycket långt efter.

Vi Socialdemokrater samarbetar gärna med andra för att utveckla Österåker, det kan vara med föreningar, näringsliv, personal, personalorganisationer och medborgare. Vi har lagt sex offensiva budgetar i rad dels på egen hand och tillsammans med andra partier, vilket varit kreativt och lärorikt. Den här gången, går vi fram med ett eget budgetförslag för Österåkers kommun.

Under de senaste sju åren har effekten av allt lägre kommunalskatt gett minskade intäkter med 160 miljoner kronor. För 160 miljoner kronor, hade minskningen av barn i barngrupperna i förskolan varit möjlig och med fler förskolelärare och nya förskoleavdelningar. Nolltaxa för ungdomsidrotten för hyra av idrottslokaler hade varit genomförd. Slitna förskolelokaler och klassrum hade kunnat renoveras. Nya skolor hade kunnat byggas liksom fler händer i omsorgen hade anställts. Barn med särskilda behov hade kunnat få bättre skolgång och den skolskjuts som de har behov av.

Skattesänkarracet för Österåker borde vara slut för länge sen.

Fler invånare, låg arbetslöshet, ökade statsbidrag och skatteintäkter har gett goda ekonomiska förutsättningar under en rad år. Ska den utveckling fortsatt vara god måste Österåker bättre se om sitt hus. De två enklaste politiska besluten som finns är antingen att sänka skatten eller höja den. Det som är den verkliga utmaningen för politiken är att ta ansvar för den kärnverksamhet som vi fått i förtroende av väljarna att leda. Vi måste investera i skolan, förskolan och omsorgen samt att göra det smart.

Vi måste investera i vår personal, inte minst genom bättre arbetsmiljö, vara en attraktiv arbetsplats och prioritera utbildning och kompetensutveckling. Med den här budgeten ser vi till att vända Alcea-skutan. Vi gör det genom att lägga ett budgetförslag som ger Österåker chansen att stolt kunna visa sig från en helt annan sida. Vi har tagit del av analyser och handlingar, lyssnat till professionella tjänstemäns bedömningar, till åsikter, synpunkter och förslag från medborgare. Vägt allt samman och resultatet är en budget för vår kommun år 2018 med plan år 2019 och år 2020 vid namn "**Österåker kan mer och bättre**".

Exempel på några av våra satsningar:

Vi satsar totalt **83 mkr** (jämfört med budget 2017) på förskola, skola och gymnasium. Genom bl.a. ökad förskole och skolpeng med särskild höjning av stödet för barn med särskilda behov. En särskild satsning för att minska antalet barn i barngrupperna i förskolan. Ökade resurser till elevhälsan, utvecklingsmedel till fortbildning och permanenta förskolläro-utbildningen. Vi tillför **2,2 mkr** för att barn med särskilda behov skall ha rätt till den skolskjuts som de har behov av. En mängd av våra skollokaler är undermåliga och inte anpassade för modern skolverksamhet, vilket går ut över elevernas målpuppfyllelse. För att klara alla elever i grundskolan och ge möjligheter till att minska antalet barn i barngrupperna i förskolan tillför vi ytterligare **20 mkr** i ett förskole-och klassrumsllyft.

Vi satsar totalt **19 mkr** (jfm med budget 2017) på vård och omsorg. För att möta behovet med fler äldre inom omsorgen tillför vi extra resurser till hemtjänsten samt förstärker med biståndshandläggare. Vi prioriterar att en återuppbyggnad av den tidigare kommunala hemtjänsten skall inledas. Vi tillför en ny tjänst som syn- och hörselinstruktör. Projektet möten mellan generationer inspirerat från Helsingfors startas och vi tillför även extra resurser så att personal på äldreboende ges möjlighet att genomgå en Silvia Certifiering.

oh p n

Vi satsar totalt **9,2 mkr** (jfm med budget 2017) på kultur, fritid och idrott. Fler skall kunna odla sitt musikintresse, därför halverar vi egenavgiften till musikskolan. Vi ökar stödet till ungdomsidrotten genom att halvera taxan för hyra av kommunens idrottshallar. Fler fritidsfältare anställs och en ny tjänst som kultursamordnare inrättas. Vi ger uppdrag om att planera för ny modern simhall.

Vi har inte bara tittat på våra nämnders uppdrag, vi har även tittat på hur vi organiserar vårt arbete. Vi har länge varit kritiska till den beställar- och utförarmodell som kommunen har, nu föreslår vi att en ny modell tas fram. Vi måste göra mer och göra det bättre och två områden som vi verkligen prioriterar i detta är skärgården och vårt klimat. Vi inrättar ett Skärgårdsutskott och ett Klimat-och hållbarhetsutskott där vi sätter fokus på dessa frågor tillsammans med de råd och andra grupperingar som finns inom områdena.

Den budget vi nu lägger löser inte allt. Men det är en bra start till något nytt och bättre.

En tillväxtkommun som Österåker är, kräver hållbarhet, i all planering. Pengar måste investeras för att möta ökade behov eftersom vi blir fler invånare, vi måste möta ökade krav och vi måste säkra kvalitén. Utvecklingen av samhället kommer inte till av sig självt. Med politiken som verktyg skapas förutsättningar för att åstadkomma nödvändiga förbättringar, driva på och stimulera till utveckling och våga vara tillåtande till innovativa lösningar. Österåker har verkligen framtiden för sig - men - det gäller att satsa rätt.

En bra kommun att bo, trivas, växa upp och åldras i, det är vad Österåkers ska vara. Då behövs det byggas bostäder med ett varierat utbud av bostadsrätter, hyresrätter, villor, etc. Inte minst är social hållbarhet viktigt, det måste finnas bostäder som unga och äldre har råd med. Infrastrukturen måste hänga med, trafikfrågor lösas och det kollektiva resandet ökas.

Att känna trygghet oavsett var vi bor och vart i kommunen vi befinner oss, är en självklarhet. Tryggheten behöver öka i hela samhället samtidigt som poliserna behöver bli fler och bättre rustade i kampen mot all form av brott, inte minst mot ungdomskriminalitet. Det brottsförebyggande arbetet genom Trygg i Österåker har vi därför förstärkt.

Det är en ansvarsfull budget med satsningar som gör skillnad. En budget med oförändrad skattenivå jämfört med år 2017. Budgetförslaget tar under 99 % av skatteintäkter och bidrag i anspråk med en marginal 24 mkr. Vår budget gagnar alla, eftersom vi har ett tydligt fokus på barnen, eleverna, och de äldre. För oss är dessa satsningar viktigare än något annat.

Vi vill genomföra dessa satsningar för det är investeringar för framtiden.
För vi vet att Österåker kan mer och bättre!

Socialdemokraterna

Ann-Christine Furustrand

1.1 Långsiktig ekonomisk planering

Enligt kommunens planerings- och styrprocess, fastställd av kommunfullmäktige 2010-11-08 § 138, ingår att ta fram en tioårsprognos för varje mandatperiod. Syftet är att skapa ett underlag, som beskriver den långsiktiga ekonomiska utvecklingen i kommunen. En god ekonomi är en förutsättning för att kunna förverkliga den politiska visionen.

1.2 Vision och mål

Enligt kommunallagen ska det i budgeten för verksamheten och ekonomin anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Det skall finnas ett klart samband mellan resursåtgång, prestationer, resultat och handlingsberedskap, tydliga och mätbara mål samt bra uppföljningssystem. Förvaltningsberättelsen i delårsbokslutet och bokslutet ska utvärdera om resultatet är förenligt med de mål som kommunfullmäktige har beslutat om.

I enlighet med kriterierna för god ekonomisk hushållning har kommunen planerat att införa en ny modell för målstyrning. Viktiga delar i detta arbete är nämndernas kvalitetsredovisningar och kommunens målstyrningsmodell. Österåkers kommuns antagna Vision 2020 säger att Österåkers kommun skall vara länets mest attraktiva skärgårdskommun, den skärgårdskommun som flest väljer att flytta till, bo och verka i, starta företag i samt att besöka: En skärgårdskommun i världsklass. Österåker ska präglas av framtidstro, mångfald och öppenhet.

Det är dags att arbeta fram en ny vision för Österåkers kommun som sträcker sig fram till år 2040. Vision skall vara begriplig, vara sann, samt att medborgarna i Österåkers skall känna igen sig i den. Den skall väcka positiva känslor, nyfikenhet och vara möjlig att uppnå.

Inriktningsmål:

Förslag till ny övergripande vision 2040, tas fram under 2018. Kommunfullmäktige beslutade i december 2015 om inriktningsmål enligt nedan:

- Invånarna ska uppleva en professionell service av hög kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service.
- Ekonomi i balans.
- Österåker ska vara den bästa skolkommunen i länet.
- Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och funktionsnedsatta personer.
- Österåker skall ha en trygg miljö.
- Stark och balanserad tillväxt (Tillväxten ska vara ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar).
- Österåker ska utveckla ett långsiktigt hållbart samhälle där goda förutsättningar ges för människa, miljö och natur att samverka.

Dessa inriktningsmål bör ses över och förfinas. Framförallt vill vi ändra inriktningsmålet om skolan, bästa skolkommun i länet, då detta inriktningsmål är diffust, inte går att mäta och saknar tilltro hos den breda allmänheten. Ett nytt inriktningsmål ska därför tas fram som tydliggör kommunens ambition med skolorna som finns inom kommunen.

Uppdrag:

- Ett nytt inriktningsmål tas fram som tydligt markerar att alla skolor i Österåker skall vara bra, hålla hög kvalitet, ta vara på varje barns individuella förutsättningar i en kvalificerad pedagogisk miljö

Idag arbetar Österåkers kommun med vissa resultatindikatorer för ovanstående inriktningsmål enligt nedan:

- Nöjd kundindex (NKI) i medborgarundersökning och Stockholm Business Alliance (SBA) undersökning
- Fortsatt god ekonomisk hushållning och fastställd åtgärdsplan vid eventuell negativ avvikelse
- Andel elever med behörighet till gymnasium, lärarnas behörighet, minst godkänd i alla ämnen samt NKI inom förskoleverksamhet.
- NKI inom hemtjänst och äldreboende samt brukarenkäter inom funktionshinder.

an pa

- Trygghetsfrågor i medborgarundersökning och trygghetsindex för unga.
- Antal nya bostäder och nya arbetsplatser.

Respektive nämnd har tagit fram resultatmål och indikatorer och mätmetoder utifrån Kommunfullmäktiges inriktningsmål.

Uppdrag:

- Arbetet fortsätter med att ta fram resultatindikatorer. Dessa skall vara relevanta och tydligt visa hur vi ligger till utvecklings- och kvalitetsmässigt.

1.3 Lokalbehov

Att lokalbehovet tillgodoses för verksamheter kommunen ansvarar för utgör en förutsättning för att Österåker skall kunna erbjuda högsta kvalitet. Detta är en grunduppgift för en väl fungerande kommun. Kommunen skall planera för att kunna möta medborgarnas behov i första hand. Kommunen ska inte lämna över det ansvaret till privata aktörer.

Uppdrag:

- Nämndernas bedömning av lokalbehov sammanställs och redovisas till kommunstyrelsen snarast samt lokalfrågorna rutinmässigt följs upp i styrelser och nämnder.

1.4 Budget- och kvalitetsenheten

Under 2016 har det inrättats en särskild enhet, budget- och kvalitetsenheten, som skall verka för att ytterligare förstärka sambandet mellan resurs- och resultat via mål- och resultatstyrning. För kort tid har gått för att dra några slutsatser av den nya avdelningen. Vi ser risker med gränsdragningen mellan avdelningen och respektive förvaltningsområdes ansvar, här finns risk för dubbelarbete och diskrepans. Budget- och kvalitetsenhetens plats i organisationen är otydlig. Är enheten till stöd för respektive förvaltning? Eller är den direkt styrande gentemot respektive förvaltning?

Uppdrag:

- Budget- och kvalitetsenhetens uppdrag och plats i kommunens organisation förtydligas.
- Den nya budget- och kvalitetsenheten utvärderas senast 2019.

1.5 Uppföljning och Kvalitetsutveckling

En enig revision har i flera år pekat att Österåkers kommun måste arbeta vidare med mål, måluppfyllelse, resultat och kvalitet. Vid flertalet tillfällen har revisionen beskrivit de svårigheter som de funnit att få en samlad bedömning kring hur resultaten förhåller sig till fullmäktiges inriktningsmål. Detta är naturligtvis inte acceptabelt.

Att utveckla målstyrningen är avgörande för att styrkedjan från fullmäktige till nämnderna ska fungera. Indikatorer som speglar väsentliga aspekter i verksamheten är också förutsättning för att Kommunstyrelsen och nämnderna ska kunna följa verksamheten och utöva ett aktivt beslutsfattande. Det måste gå att följa vilket resultat, i alla led, som kommunens skattemedel har bidragit till. Att nå de uppsatta verksamhetsmålen är lika viktigt som målet budget i balans.

Det skall tydligt framgå om satta mål har uppfyllts. Har inte målet uppfyllts skall det framgå varför det inte gjorts. Kommundirektören har en viktig roll i att leda och samordna arbetet med det systematiska kvalitetsarbetet tillsammans med förvaltningscheferna på alla nivåer.

1.6 Modell för kvalitetsutveckling

Kommunfullmäktige har fastställt en modell för kvalitetsutveckling i form av mål- och resultatstyrning. Modellen fokuserar på att kvalitet och effektivitet ska utvecklas via uppföljning och analys. Viktigt är att modellen är väl förankrad i kommunens organisation. Modellen planeras att tillämpas från och med 2018. Modellen är ett steg i rätt riktning, det är en början och bör provas för att därefter förfinas och vid behov justeras.

1.7 Program för uppföljning och insyn av privata utförare

I enlighet med gällande lagstiftning (från år 2015) ska kommunfullmäktige för varje mandatperiod anta ett program för uppföljning och insyn av verksamheter som utförs av privata utförare. Lagstiftningens mål är att;

- Förbättra uppföljning och kontroll av privata utförare
- Öka allmänhetens insyn i privata utförares verksamhet
- Stimulera till ett strategiskt förhållningssätt när privata utförare anlitas.

Ett program för uppföljning och insyn har antagits av kommunfullmäktige 2015-06-15 och uppdrag har givits till berörda nämnder att senast i verksamhetsplanen för 2016 upprätta en uppföljnings- och utvärderingsplan för den verksamhet som på nämndens uppdrag utförs av privata utförare. Det arbetet bör fortsätta även under 2018.

1.8 Lokala miljömål

Kommunfullmäktige antog i oktober 2016 lokala miljömål för Österåkers kommun.

I beslutet framgår att Kommunstyrelsen får i uppdrag att integrera miljömålen i nämndernas verksamhetsplaner, budget och uppföljning. Respektive nämnd skall redovisa på vilket sätt de kan bidra till inriktningsmålet samt att detta skall göras med hjälp av handboken som tagits fram.

I budget 2017 slog vi fast att det året inte fick bli ett förlorat år för klimat/miljöarbetet. Vi kan konstatera att de resultatmål och indikatorer som nämnderna tagit fram lämnar mycket mer att önska. De har genomgående haft mycket liten bäring på de av kommunfullmäktige antagna miljömålen och det har varit svårt att leva upp till att resultatmålen skall vara:

- Specifika (tydliga)
- Mätbara
- Accepterade
- Realistiska
- Tidsbestämda

Arbetet med de lokala miljömålen har varit tidskrävande och en prioriterad process av tjänstemännen och den politiska styrgruppen. Att beslutet som fattats gällande miljömålen, handboken för det interna miljöarbetet och den föreslagna strukturen för genomförande och uppföljning av miljömålen inte behandlats med större respekt och seriösitet än detta, är förbluffande. Österåker kan mer och bättre än så.

1.9 Flyktingverksamhet

Flyktingverksamheten ska finansieras av olika typer av riktade stadsbidrag. Regeringen har föreslagit ett nytt ersättningssystem som är betydligt lägre än nuvarande ersättningssystem som gäller fr.o.m. juli 2017. Kostnader för utbildning avseende elever som har fått PUT/TUT finansieras av socialnämnden via schablonbidrag från Migrationsverket. Periodisering av bidrag för "Nyanlända" är väldigt viktig då bidraget ska täcka kostnader under minst 3,5 år. Kommunstyrelsen har tagit fram "Riktlinjer för flyktingverksamhet och dess finansiering" samt "Åtgärder för integration". I riktlinjerna ingår bl.a. att inrätta två samverkansgrupper för både operativa och strategiska utgångspunkter.

Socialförvaltningen har inrättat en flyktingstödsenhet under 2016 som ansvarar för bl.a. mottagandet av ensamkommande flyktingbarn. Det är viktigt att genomföra en processbeskrivning av samtliga delar i hela mottagningsprocessen. Enligt Socialnämndens antagande om antal flyktingar och sänkta ersättningar har både bruttoram och intäkter för flyktingverksamhet minskat med 42 550 tkr.

Källa Österåkers kommun 18 oktober 2017

2. Budgetförutsättningar 2018- och plan 2019 - 2020

2.1 Budgetens innehåll

Vad en budget skall innehålla finns reglerat i Kommunallagen. Kommunerna ska varje år upprätta en budget för nästa kalenderår (budgetår). Budgeten ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna.

Budgeten skall innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret. I planen skall skattesatsen och anslagen anges. Av planen skall det framgå hur verksamheten skall finansieras och hur den ekonomiska ställningen beräknas vara vid budgetårets slut. För verksamheten skall anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. För ekonomin skall anges de finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Budgeten skall också innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år. Budgetåret skall därvid alltid vara periodens första år.

2.2 Reglering av balanskravsresultat

Om balanskravsresultatet för ett visst räkenskapsår är negativt, ska det regleras under de närmast följande tre åren. Fullmäktige ska anta en åtgärdsplan för hur regleringen ska ske. Beslut om reglering ska fattas senast i budgeten det tredje året efter det år då det negativa balanskravsresultatet uppkom.

2.3 God ekonomisk hushållning och medelsförvaltning med hög kvalitet,

Kommunerna skall förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses. Enligt vår uppfattning är en budget i balans, dvs att intäkter och utgifter går ihop en självklarhet. En budget skall alltid hållas. Men det räcker inte att Österåkers kommun enbart har en god ekonomisk hushållning, utan Österåker ska också leverera kvalitet i de verksamheter som Österåkers kommun driver för sina medborgare. Att verksamheterna når sina kvalitetsmål är lika viktigt för oss som att en budget går ihop på sista raden.

2.4 Kommunala utjämningsreserven (RUR)

Från och med den 1 januari 2013 finns det i kommunallagen möjlighet att under vissa betingelser reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv. Denna reserv kan sedan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel, under förutsättningar att årets resultat efter balanskravsjusteringar är negativt. RUR är frivilligt att tillämpa. Österåkers kommun har beslutat att utnyttja lagstiftningen och har infört RUR. RUR uppgår enligt kommunens ekonomikontors siffror inför budget 2018 och plan 2019-20 till ca 180 mkr.

Ett sätt att avgöra om RUR får disponeras är att jämföra utvecklingen av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren. Med en sådan tillämpning får reserven användas om det årliga värdet väntas understiga det tioåriga genomsnittet.

aha

2.5 Skattesats

Från år 2010 fram till år 2017 har kommunalskatten sänkts från 19:23 till 17:75, vilket är 1 krona och 48 öre.

Sammantaget innebär det att på sju år har skatteinkomsterna minskat med cirka 160 mkr.

Vi föreslår för år 2018 oförändrad skatt jämfört med år 2017, vilket är en utdebitering med 17:75.

Vårt budgetförslag tar under 99 % av skatteintäkter och bidrag i anspråk.

2.6 Utjämningsystemet inkl. LSS

Kommunens bedömning är att effekten för Österåker för år 2018 är 118 650 tkr, för år 2019 är 157 450 tkr och för år 2020 är 188 050 tkr.

2.7 Demografi

Österåkers kommun är en tillväxtkommun och dess invånarantal ökar. Kommunens demografiska förändringar visar att andelen äldre kommer att öka både på kort och lång sikt. Vi understryker vikten av långsiktig verksamhetsplanering samt ekonomisk planeringen för att möta dagens och morgondagens behov då det är avgörande för om kommunen skall lyckas med sin uppgift. Med den budget vi nu lägger är vår ambition att bidra till att grunderna läggs för det arbetet.

Text	Ålder	Utfall 2015	Utfall 2016	Prognos 2017	Prognos 2018	Prognos 2019	Prognos 2020
Nyfödda	0 år	429	478	485	515	540	575
Förändringar i %			11,4%	1,5%	6,2%	4,9%	6,5%
Förskolebarn	1-5 år	2 721	2 716	2 779	2 875	3 042	3 179
Förändringar i %			-0,2%	2,3%	3,5%	5,8%	4,5%
Skolbarn	6-15 år	6 050	6 249	6 382	6 461	6 442	6 532
Förändringar i %			3,3%	2,1%	1,2%	-0,3%	1,4%
Gymnasium	16-19 år	2 003	2 039	2 126	2 204	2 402	2 533
Förändringar i %			1,8%	4,3%	3,7%	9,0%	5,5%
Förvärvsarbetande	20-64 år	23 289	23 939	24 587	25 303	25 947	26 901
Förändringar i %			2,8%	2,7%	2,9%	2,5%	3,7%
Pensionärer							
Yngre	65-79 år	6 188	6 336	6 430	6 488	6 554	6 591
Förändringar i %			2,4%	1,5%	0,9%	1,0%	0,6%
Äldre	80-w år	1 450	1 536	1 611	1 704	1 813	1 919
Förändringar i %			5,9%	4,9%	5,8%	6,4%	5,8%
Hela befolkningen		42 130	43 293	44 400	45 550	46 740	48 230
Förändringar i %			2,8%	2,6%	2,6%	2,6%	3,2%
Förändringar			1 163	1 107	1 150	1 190	1 490

Kommunens senaste tabell

an

3. Kommunens ekonomiska förutsättningar

3.1 Skatteintäkter

Vi följer kommunens bedömning över förväntade framtida skatteintäkter för år 2018 är 1 949 950 mkr, för år 2019 är 2 025 700 mkr och för år 2020 är 2 102 400 mkr. Olika skatteunderlagprognoser (procentuell förändring)

	2016	2017	2018	2019	2020	2016-2020
SKL aug	5,0	4,3	4,1	3,6	3,5	22,3
ESV jun	5,4	4,6	3,7	3,6	3,6	22,7
SKL apr	5,0	4,4	4,0	3,5	3,6	22,2
Reg apr	4,9	4,8	4,1	4,2	3,9	24,0

Källa: Ekonomistyrningsverket, Regeringen, SKL

3.2 Omvärldsfaktorer

Regeringens bedömning av kommunsektorns ekonomiska utveckling 2017-2020

Skatteintäkterna bedöms öka förhållandevis mycket år 2017. År 2018–2020 bedöms tillväxten i sysselsättningen mattas av och det kommunala skatteunderlaget därmed motsvara den genomsnittliga ökningstakten under de senaste tio åren. Statsbidragen ökade kraftigt 2017, dels till följd av ökade ersättningar till kommuner för kostnader förknippade med migration, men också på grund av den permanenta nivåhöjningen av de generella statsbidragen med 10 miljarder kronor år 2017. Från och med år 2018–2020 förväntas de migrationsrelaterade bidragen att minska kraftigt som en följd av färre asylsökande och nyanlända. Kommunsektorns resultat var rekordhøgt år 2016, och bedöms försämrats något fram t.o.m. år 2020.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), Budgetförutsättningar för åren 2017-2021

Bedömningen är att ekonomin fortsätter att växa det närmaste året. Därefter innebär framskrivningsmetoden att ekonomin återgår till ett konjunkturellt normalläge under år 2019. Det innebär med nödvändighet att tillväxtalen blir betydligt lägre efter år 2018. Vilken väg konjunkturen i verkligheten kommer att ta vet ingen nu. Det kan både bli en mer ihållande högkonjunktur eller en snabbare nedgång. För en fortsatt högkonjunktur talar de tecken på en något bättre tillväxt i omvärlden och att det trots allt finns vissa möjligheter att öka sysselsättningen i gruppen utrikes födda.

Vi vet dock av erfarenhet att den internationella utvecklingen snabbt kan ta en annan och svagare utveckling. Den inhemska utvecklingen rymmer också stor osäkerhet. Bostadsbyggandet har bidragit starkt till tillväxten men kan knappast öka nämnvärt från nuvarande nivåer. Hushållens höga belåning innebär en stor risk om priserna på bostäder av något skäl faller. Trots ett alltmer ansträngt arbetsmarknadsläge beräknas löneutvecklingen bli fortsatt dämpad. Tolvmånaderstalen för KPI har tillfälligt nått över 2 procent, men en starkare krona gör att inflationen pressas tillbaka under nästa år. Resursutnyttjandet i svensk ekonomi beräknas stabiliseras på en hög nivå nästa år. Under år 2019 och år 2020 förutsätts konjunkturläget normaliseras. BNP, sysselsättning och skatteunderlag utvecklas dessa år därför svagare än normalt. BNP-ökningarna begränsas till runt 1,5 procent samtidigt som antalet arbetade timmar i den svenska ekonomin stagnerar. Situationen för kommunsektorns del blir särskilt problematisk av att befolkningen och behoven av skola, vård och omsorg fortsätter växa i snabb takt.

Källa SKL, Ekonomisk analys 2017-09-28

an p n

Utmaningar kräver minskad statlig detaljstyrning - SKLs ekonomirapport 17 oktober

Ekonomirapporten pekar på ett relativt starkt 2017, men att stora utmaningar väntas. Demografins utveckling innebär ökade kostnader. En åtgärd som krävs är minskad statlig detaljstyrning. Kommuner, landsting och regioner står inför omfattande utmaningar. Det kommer bli allt viktigare med mindre kortsiktiga statliga satsningar och mer långsiktigt hållbar finansiering av välfärden. Sverige får allt fler yngre och äldre, medan personer i arbetsför ålder inte ökar i samma takt.

Den arbetsföra befolkningen skulle dessutom minska med 100 000 personer fram till 2025, om det inte var för att antalet utrikes födda i den åldersgruppen ökar. Från och med 2018 förväntar vi oss att behovet av välfärd ökar betydligt snabbare än skatteintäkterna. SKLs enkät visar stora investeringsbehov i välfärdslokaler. Kommunernas investeringar beräknas för samma period (år 2017- år 2020) landa på cirka 270 miljarder kronor för att bygga bland annat 600 förskolor, 350 grundskolor och gymnasieskolor, 350 gruppboenden och äldreboenden och 150 nya idrottsanläggningar. Dessa utmaningar finns även här i Österåker.

3.3 Fastighetsavgift

Kommunens prognos för år 2018 är 96 350 tkr, för år 2019 är 99 350 tkr och för år 2020 är 102 350 tkr.

3.4 Prisutveckling- och personalomkostnader

SKLs beräkningar, uppgift från kommunen 2017-09-30

Procentuell förändring om inte annat anges

	2016	2017	2018	2019	2020
BNP*	3,4	3,4	2,8	1,6	1,3
Sysselsättning, timmar*	2,1	1,2	0,9	-0,2	0,4
Relativ arbetslöshet, nivå	7,0	6,6	6,5	6,5	6,5
Timplön, nationalräkenskaperna	2,3	3,1	3,1	3,4	3,4
Timplön, konjunkturlönestatistiken	2,4	2,5	3,1	3,4	3,4
Konsumentpris, KPIF-KS	1,3	2,0	1,8	1,9	2,0
Konsumentpris, KPI	1,0	1,9	1,8	2,3	2,8
Realt skatteunderlag	2,6	1,6	1,0	0,8	0,5
Befolkning	1,3	1,4	1,1	1,0	1,0

*Kalenderkorrigerad utveckling.

3.5 Pensionskostnader

Kommunens beräkning av regleringsposten pensionskostnader för år 2018 är 47 000 tkr, för år 2019 är 47 000 tkr och för år 2020 är 42 000 tkr.

3.6 Ersättning för kostnader för mervärdesskatt

Kommuner och landsting kan hos Skatteverket ansöka om ersättning för kostnader för mervärdesskatt avseende icke mervärdesskattepliktig verksamhet. Ersättningssystemet omfattar även kommunalförbund och samordningsförbund för finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser. Syftet är att åstadkomma konkurrensneutralitet mellan verksamheter som bedrivs i kommunal regi respektive privata utförare. Enligt kommunen blev utfallet 47 421 tkr för år 2016 och prognos för 2017 är 52 390 tkr.

3.7 Framtida volymökningar

Framtida volymökningar för år 2019 och för år 2020 får analyseras inför budgetprocessen för år 2019.

3.8 Regeringens budgetproposition

Regeringen föreslår i budgetpropositionen för år 2018 stora tillskott till kommuner och landsting.

Att alla elever ska ha tillgång till en jämlik kunskapskola är ett av regeringens prioriterade områden. Bland annat satsas 1 miljard kronor på ett nytt statsbidrag som ska fördelas med hänsyn till elevernas socioekonomiska bakgrund. Bidraget fasas in under tre år och beräknas till 6 miljarder kronor år 2020.

Vidare föreslår man en satsning på socioekonomiskt eftersatta kommuner och områden.

Syftet är att stärka kommunernas eget arbete för att förbättra förutsättningarna i områden med stora behov.

Kriterier för att ta del av medlen kan exempelvis vara lågt valdeltagande, hög arbetslöshet, låg utbildningsnivå och sysselsättningsgrad. År 2018 satsas 500 miljoner kronor på detta. Satsningen ökas år 2019 och beräknas uppgå till 2,5 miljarder kronor år 2020. Regeringen föreslår att 500 miljoner kronor ska fördelas år 2018 till de kommuner och landsting som tar ett särskilt ansvar för att anställa personer som står långt ifrån arbetsmarknaden med hjälp av extratjänster i välfärden.

För att motverka kommunala skattehöjningar och nedskärningar inom välfärden bedömer regeringen att det behövs statliga tillskott till kommunsektorn de kommande åren. Detta är nödvändigt för att ge kommunsektorn förutsättningar att utveckla välfärden utifrån lokala förutsättningar och behov och för att den ska ha bättre förutsättningar att möta de utmaningar den ställs inför framöver. Regeringen aviserar i denna proposition därför ytterligare generella tillskott till kommunsektorn för åren 2019 och 2020.

3.9 Ny Översiktsplan

Under år 2018 planeras att en ny Översiktsplan antas. Våldigt mycket behöver göras de närmaste dryga 20 åren om översiktsplanens intentioner ska förverkligas. Det framgår också av planens olika avsnitt, särskilt i avsnittet "Genomförandestrategi". Sammantaget ställer det fortsatta arbetet stora krav på

- Konsekvens.
- Uthållighet.
- Förmåga att lösa målkonflikter.
- Acceptans av att vissa åtgärder kostar.

Konsekvens handlar om att inte från gång till annan agera tvärt emot översiktsplanens grundidéer genom att t ex etablera nya bostadsområden öster om centrala Åkersberga. Förmågan att lösa målkonflikter kommer att sättas på många prov. I översiktsplanen redovisas målkonflikter inom vissa avsnitt under delrubriken "Utmaningar" samt i det avslutande avsnittet Hållbarhetsbedömning. Sistnämnda avsnitt visar att ett förverkligande av de goda intentionerna i översiktsplanen inte blir någon lätt resa och det är där uthålligheten kommer in.

Olika åtgärder skiljer sig avsevärt från varandra i fråga om kostnader, finansiering och ekonomiska åtaganden från kommunens sida. Vissa måste finansieras, helt eller delvis, av kommunen. Ska översiktsplanens intentioner förverkligas måste det finnas en acceptans för att åtgärder kostar och att vissa kostnader faller på kommunen.

Uppdrag:

- Ta fram en analys över kostnader som kommer att falla på kommunen, på kort, medellång, och lång sikt.

an

4. Nämndernas budget och uppdrag

Taxor och avgifter

Intäkter för taxor och avgifter baserar sig på nämndernas verksamhetsplan och budget för 2018 med två förändringar 1) avgiften till musikskolan halveras, 2) avgiften för Taxa 1 hyra av kommunens hallar halveras.

4.1 Kommunfullmäktige

KF	Brutto	Intäkter	Netto
Summa	-14 765	530	-14 235

Satsningar 2018	
Hearing – öppet möte på Ljusterö	100
Valnämnden, allmänna val 2018	1 665
Överförmyndarverksamheten	1 000
Summa:	2 765

- **Hearing – öppet möte på Ljusterö**

Österåkers kommun skall vara en skärgårdskommun vilket förpliktar. Kommunens högsta beslutande församling bör en gång per år ordnar en hearing eller ett öppet möte på Ljusterö där hela kommunfullmäktigeförsamlingen deltar. Vi tillför **100 tkr**.

Valnämnden

Vi föreslår att valnämnden tillförs medel med beaktande av den statliga ersättningen som bestäms i början av år 2018. Vi tillför **1 665 tkr**.

Överförmyndarverksamheten

Överförmyndarens uppgift är att utöva tillsyn över förmyndare, förvaltare och gode mäns förvaltning samt utreda dess insatser. Det är ett viktigt uppdrag eftersom berörda personer inte själv kan förvalta sin egendom, föra sin talan eller tillvarata sina rättigheter. Ett gemensamt beslut över partigränserna har fattats att återta uppdraget från Täby kommun. Vi tillsätter ett politisk utskott/nämnd som kan vara till stöd och hjälp samt en bättre garanti för den enskilde som behöver stödsatsen. Utskottet/nämnden kan bestå av 3-5 personer för att snabbt och effektivt fatta behövliga beslut och vi föreslår att den inrättas skyndsamt. Vi tillför **1 000 tkr**.

Uppdrag:

- Under 2018 planera för att inrätta ett utskott under kommunfullmäktige för kommunens överförmyndarverksamhet.

an/pe

4.2 Kultur- och fritidsnämnden

KUF	Brutto	Intäkter	Netto
Summa	-94 080	4 000	-90 080

Nämndens ram har justerats ner med 200 tkr med hänvisning till minskade hyreskostnader.

Satsningar 2018	
Fritidsgårdar	1 200
Ungdomens hus	300
Skolbio	300
2 Fritidsfältare	900
Kulturpris för ungdomar	50
Ungdomsprojekt	150
Projekt för nyanlända ungdomar	100
Kultursamordnare	600
Samverkan utbildning	100
Berättare på ön	80
Hästsport	200
Långsiktig lösning för stöd	100
Utredning ny simhall/badhus	100
Summa:	4 180
Taxor och avgifter	Kostnad
Avgiften till musikskolan halveras	2 100
Halvering av Taxa 1 för hyra av kommunens hallar	1 300

Fritidsgårdar

Bra fritidsaktiviteter bidrar till att rusta våra ungdomar för livet. Det är därför viktigt att kommunen tillhandahåller mötesplatser för ungdomar med roliga och meningsfulla aktiviteter på fritidsgårdarna. Gårdarna spelar en viktig roll både som brottsförebyggande och för bevarandet av vår demokrati. Vår ambition är därför att det ska finnas fritidsgårdar i alla delar av kommunen. Vi tillför extra resurser till fritidsgården på Ljusterö för bla. förlängda öppettider. Solskiftesgården bör få större lokaler för att möta den efterfrågan som finns och för att kunna göra ett bra arbete med de ensamkommande flyktingbarnen-ungdomarna som bor i närområdet. Svinningeområdet ska ha en fritidsgård som planeras under år 2018. Vi tillför **1,2 mkr**.

Uppdrag:

- Kultur- och fritidsnämnden tar tillsammans med kommunstyrelsen fram ett konkret förslag för utbyggnad av Solskiftesgården för genomförande under år 2018.
- Kultur- och fritidsnämnden tar tillsammans med kommunstyrelsen fram ett konkret förslag för öppnande av en fritidsgård i Svinnige.

Ungdomens hus

För att utveckla fritidsgårdarna för äldre ungdomar, 16–22 år, bör vi skapa en mötesplats i centrala Åkersberga, exempelvis ungdomens hus i Kulturknutens lokaler. Där ungdomarna kan träffas och ordna aktiviteter. Dessa aktiviteter ska i huvudsak ordnas av ungdomarna själva och vid behov ska det finnas tillgång på personal för att hjälpa och stötta dem. Vi tillför **300 tkr**.

ch p h

Skolbio

Biografen Facklan är en av landets bästa biografen, med den senaste tekniken och med utmärkelser för detta. Vi utökar antalet skolbiovisningar. Vi tillför **300 tkr.**

Två fritidsfältare

Vi ser att det finns ett behov av att ytterligare utöka gruppen fältassistenter för att öka samverkan mellan olika aktörer i kommunen. Vi tillför **900 tkr.**

Kulturpris för ungdomar

För att uppmuntra yngre förmågor i kommunen vill vi inrätta ett särskilt kulturpris för ungdomar. Vi tillför **50 tkr.**

Ungdomsprojekt

Vi föreslår att det inrättas möjligheter för den eller de som gör något bra för ungdomar och barn i kommunen att få ett engångsbidrag för sin insats. Vi tillför **150 tkr.**

Projekt för nyanlända ungdomar och barn.

Projekt för nyanlända barn/ungdomar för att få kunskap om de olika grupperna och deras kulturer och kunna anpassa deras tillvaro till vår kultur. Detta kräver en eller flera personer som dels kan de nyanländas språk och deras kultur men även kan den svenska kulturen och vad som gäller i vårt samhälle. Detta är viktigt för att undvika missförstånd och konflikter på grund av olika kulturer och samhällserfarenheter. Ett sådant projekt skulle även ge svenska ungdomar och barn ett nytt sätt att se på integration. Vi tillför **100 tkr.**

Kultursamordnare

Kulturen i Österåker sjuder av liv. Här finns platser som är publika, Berga teatern, Folkets Hus med bio Facklan, Länsmansgården, utställningslokaler vid Ljusterö torg, Wirabruk, Ekbacken, Biskops Tuna m.m. Det finns aktörer som bibliotek, musik/kulturskolor, kyrkor och församlingar, Kulturföreningen, Föreningen Folkets Hus, Hembygdsföreningen, revyföreningar, privat teater-musikverksamhet, de kulturaktiva pensionärsföreningarna m fl – samt kommunen.

Det finns samverkan mellan olika aktörer, Men den skulle kunna utvecklas betydligt mera så att den kapacitet som finns kan användas optimalt. Genom att skapa kreativa möten som inspirerar och ger idéer till att våga gå vidare, att ta initiativ till utbildningar i t ex evenemangskunskap och gemensam marknadsföring, är något som skulle ge kommunen ett kulturlyft där delaktiga och aktiva invånare är viktiga komponenter. Kommunen borde spela en mera aktiv roll genom stöd och vara pådrivande med samordnande insatser. Vi inrättar en heltidstjänst som kultursamordnare. Kultursamordnarens uppgift definieras under avsnittet Berga teater. Vi tillför **600 tkr.** För samverkan och utbildning tillförs **100 tkr.**

Berga teater

Berga teatern ska vara till för alla. Kulturknuten har en relativt bra utnyttjandegrad men har möjlighet att utveckla nya inslag i kulturlivet i Österåker. Uppgiften för den tjänst vi föreslår som kultursamordnare, ska vara att samverka med andra aktörer, utveckla Berga Teatern samt att ta fram en strategi under år 2018 för att lyfta teaterns verksamhet. Samverkan är ett nyckelord, avsikten är inte att kommunen ska konkurrera om verksamheten som privata eller ideella aktörer kan göra lika bra eller bättre.

Uppdrag:

- KFN tar fram en strategi under år 2018 för att lyfta teaterns verksamhet i samverkan med andra aktörer

chp m

Biblioteket

Biblioteket ska fortsätta sina öppethållande och finansieras inom ram.

Berättare på ön – till skolorna

I boken "Berättare på ön" berättar elva litterära seniora debutanter från skärgården, Ljusterö, om verkligheten som den såg ut på "gamle kungens tid" och hur det ser ut idag. Den är djupt tänkvärd och underhållande bok med anknytning till Österåkers kommun, som borde finnas på varje skola i Österåker. Vi tillför **80 tkr**.

Hästsport

Österåker är en hästtät kommun med många utövare. Det är angeläget att kommunen satsar för att utövare, såväl flickor som pojkar, ska utveckla sina kunskaper och färdigheter inom hästsporten. Hästsport är också ett sätt att lära sig hantera djur och natur. Det är även en viktig del av funktionsvarierandes fritidsverksamhet.

Vi tillför **200 tkr**

Spontanidrott och friluftsliv, samt stöd till idrottsföreningar

För att uppmuntra till motion och idrottande vill vi ta fram en plan för hur kommunen kan fortsätta främja spontanidrotten, d.v.s. idrott/motion som utförs på egen hand eller i grupp utan organisatör eller tränare/instruktör. Idrottsföreningarna spelar en mycket viktig roll i Österåkers arbete för att stimulera folkhälsan, för att lära ut demokratiska värderingar och sunda levnadsvanor samt i förebyggande syfte mot kriminalitet, diskriminering och missbruk. Därför är det viktigt för Österåker med väl fungerande idrottsföreningar. I synnerhet ser vi det som viktigt att stödja föreningar som riktar sin verksamhet till barn och ungdomar. Vi vill stärka samverkan mellan kommunen och idrottsföreningarna. Vi tillför **100 tkr**.

Uppdrag:

- En plan tas fram för hur Österåker kan fortsätta främja spontanidrotten så att det finns plats för spontanidrott i olika områden i kommunen.
- Genomlys upprustningsbehovet av motionsspår och ta fram en skötselplan.
- I samverkan med idrottsföreningarna ska KFN tillsätta en utredning för att ta fram ett nytt långsiktigt ekonomiskt stöd till idrottsföreningar som omfattar föreningar som inte hyr lokaler av kommunen.

Ny simhall

Eftersom den nuvarande simhallen inte håller måttet för en modern anläggning vill vi se över möjligheterna att bygga en ny och ändamålsenlig simhall.

Uppdrag:

- Uppdra till KFN och KS att utreda var en ny simhall/badhus kan byggas i centrala Åkersberga. Vi tillför **100 tkr**.

Uppdrag inom Kultur och fritidsnämndens ansvarsområde

- Genusperspektiv ska alltid tas med i planeringen och projekteringen av kommunens idrotts- och fritidsanläggningar.
- Program tas fram för nödvändiga renoveringar av befintliga anläggningar.
- Kommunen ska följa föreningarnas rekommendationer vad avser investeringar i konstgräsbanor, samt att de ska vara miljöanpassade.
- Utreda stödet till pensionärsorganisationerna och deras tillgänglighet till idrottslokaler.
- Utreda möjligheten för olika grupper i samhället att kunna nyttja sportanläggningarna på dagtid för verksamhet.

- Tillgängligheten ses över och åtgärdas där det behövs inom all verksamhet för idrott och friluftsliv. Detta innebär att tex. badplatser måste anpassas så att alla kan komma ner i vattnet på ett riskfritt sätt.

Halvering av avgiften till musikskolan

Musikskolan är viktig för barn och ungdomar, men tyvärr så har inte alla möjlighet att gå i musikskolan då avgiften är hög. Tyvärr förlorar vi många förmågor och talanger eftersom egenavgiften är hög. Vi anser inte att familjeekonomin skall styra möjligheten att delta i musikskolans verksamhet. Vi halverar nuvarande (2017 års) avgift. Uppskattad kostnad för kommunen **2,1 mkr.**

Hyressänkning för barn- och ungdomsverksamhet

Vi tar ett första steg mot nolltaxa genom att halvera hyran av de kommunala idrottsanläggningarna/lokalerna. Minskade hyresintäkter med **1,3 mkr.**

and M

4.3 Skolnämnden

SKN	Brutto	Intäkter	Netto
Summa	-1 211 200	91 300	-1 119 900

Nämndens ram har justerats upp med 7 500 tkr med hänvisning till ökade hyreskostnader samt justeras ner med 1 000 tkr för minskad verksamhets volym.

Satsningar 2018	
Tillförs arbetet med att minska barngrupperna inom förskolan för 2018	10 000
Permanent förskolläro utbildningen med Uppsala universitet	400
Ökat stöd likvärdighet skola	7 500
Ökat stöd likvärdighet förskola	4 000
Ökat stöd likvärdighet gymnasieskola	3 000
En ny modell av barnpeng/skolpeng tas fram	100
Ökad skolpeng förskola	3 000
Ökad skolpeng grundskola	3 000
Ökad bemanning Elevhälsan	3 000
Professionsutveckling, fortbildning	500
Utvecklingsmedel för fortbildning	3 000
Kompetensförsörjningsplan	100
Projektet "Hemmasittare"	600
Pedagog Centrum för nätverksbyggande och internkommunikation	800
Summa:	39 000

Våra prioriteringar inom skolnämnden tar utgångspunkten i de tre viktigaste områdena som Skolverket konstaterat är avgörande för att höja resultaten och kvaliteten inom förskola/skola/gymnasium. Förbättra likvärdigheten, stärka läraryrket och föra en långsiktig skolpolitik.

Barngruppernas storlek

Förskolan ska vara lärorik och stimulerande för alla barn. Barngrupperna ska inte vara för stora och barnen ska erbjudas en trygg miljö där behörig och kunnig personal har tid och möjlighet att se varje barn.

Beslut är taget av Österåkers kommunfullmäktige, i bred politisk enighet, att mål om personaltäthet i förskolan tas fram utifrån tillgänglig forskning, erfarenheter och goda exempel, samt att en plan tas fram för hur personaltätheten ska öka för att nå målen om cirka 5,2 barn per vuxen. I dagsläget är antalet barn per årsarbetare 6,1 vilket är samma nivå som år 2014. Sett till dagens volym skulle det behövas ca. 22 nya avdelningar för att nå målet. Detta skulle enligt förvaltningen innebära ca. 21,5 miljoner i lönekostnader.

Trots fattade beslut och utlovade politiska prioriteringar går utvecklingen åt fel håll. Senkomna försök har gjorts för att ta fram en plan för genomförandet av uppdraget att minska antalet barn i barngrupperna. Denna plan är i dagsläget vare sig konkret eller finansierad.

En ny konkret plan måste tas fram som tydligt visar hur antalet barn i barngrupperna skall minskas. Planen skall innehålla alla parametrar. Utbyggnad av nya förskolor, ev ombyggnad av förskolor, personalförsörjning och finansiering. Ansvaret ligger i första hand på Kommunstyrelsen men ska självklart ske i samarbete med Skolnämnd och Produktionsstyrelsen. Vi tillför **10 mkr**.

an

Andelen utbildade förskollärare

Utbildade förskollärare ökar kvalitén på den pedagogiska verksamheten. För att klara framtidens utmaningar måste detta prioriteras. Andelen utbildade förskollärare har sedan 2015 minskat drastiskt från 35 % till 29 %. Enligt förskolans systematiska kvalitetsarbete är orsaken svårigheten att rekrytera behörig personal och det höga löneläget. Samma orsaker redovisades redan förra året och ingen förskolechef lyfter någon effekt av den införda "bonusen" gällande ökning av förskollärartätheten. En förskolläraryt utbildning i samverkan med Uppsala universitet för 40 barnskötare påbörjades hösten 2017, en verksamhet som vi vill permanenta. Vi tillför **400 tkr**.

Förskole/Klassrumsllyft

Lokalförutsättningarna inom förskolan och barnpengen per elev är de två avgörande faktorerna för gruppstorlekarna och måttet antal barn per pedagog. Kommunen skall sträva mot måttet 5,2 barn/pedagog vilket gör att frågan om lokalanpassning inom förskolan är högaktuell.

I Produktionsförvaltningens sammanfattande analys av grundskolornas systematiska kvalitetsarbete kan vi läsa att lokalbristen i de centrala skolorna är det största hindret för att kunna arbeta effektivt och flexibelt. Enligt rektorerna påverkar detta elevernas måluppfyllelse och resultat negativt. Tidigare år har man sett att det är organisatoriskt svårt att inkludera elever i behov av särskilt stöd på grund av problematiken kring lokalerna. I år kan man se att det går ut över hela elevgruppen. En mängd skollokaler måste därför snarast anpassas och erbjuda tillgänglighet för alla, såväl som att erbjuda flexibilitet i sin utformning. I investeringsbudgeten avsätter vi **20 mkr** som plattform till förskole/klassrumsllyft. Berörda enheter ska därefter kompenseras för ökade framtida kostnader till följd av förskole/klassrumsllyftet för berörda fastigheter.

Uppdrag:

- Att en inventering av lokalanpassning i skolor och förskolors inom miljö genomförs av fastighetsägaren Armada Kommunfastigheter AB tillsammans med berörda enheter, och att en åtgärdsplan tas fram och rangordnas i prioritering.

Ökade likvärdighetsresurser

I Skolnämndens budgetförslag för 2018 riktas ca 70 miljoner kronor (netto) i stöd till elever i förskola/ grundskola/gymnasieskola. Det omfattar ca 10 olika riktade satsningar och viktade resurser såsom SALSA, modersmålsundervisning, skärgårdsstöd, läs-och skrivsatsning, elevhälsan, utredningsarbeten m.m. Dessa viktiga stöd, för att fler elever skall klara målen, utgör 6,5 % av den totala nettokostnaden för nämndens budget på över 1 miljard kronor. Skolinspektionen konstaterar, i sin kvalitetsgranskning av fördelning av lärarresurser, att kommunen i högre grad behöver identifiera behov och genomföra särskilda insatser utifrån skolors olika behov och förutsättningar. Ett citat från Skolinspektionens granskning år 2015 är ännu lika aktuell:

"Det är svårt att säkerställa likvärdigheten mellan skolorna då största delen av skolpengen fördelas lika för varje elev".

För ökat stöd till likvärdighet i grundskola, tillför vi **7,5 mkr** i den del som rektor förfogar över.
För ökat stöd likvärdighet i förskola, tillför vi **4 mkr** i den del som förskolechef/rektor förfogar över.
För ökat stöd till likvärdighet i gymnasieskola, tillför vi **3 mkr** i den del som rektor förfogar över.

En transparent elevpeng i stället för barnpeng/skolpeng

Dagens barnpeng/skolpeng innehåller en rad olika tilläggsresurser. En del är möjliga att söka, andra är tillägg av schablonkaraktär och en del satsningar har varit av engångskaraktär. I både förskolans och grundskolornas systematiska kvalitetsarbete uttalas det, som tidigare år, att en annan modell är önskvärd.

I stället för dagens modell vill vi införa en elevpeng. Det innebär att skolan erhåller en ersättning som är mer baserat på den enskilde elevens förväntade behov. Detta för att säkerställa likvärdigheten och utjämna skillnaderna i de riktade insatserna och på så sätt utjämna skillnaderna mellan skolor och elevgrupper. En ny modell av

gnph

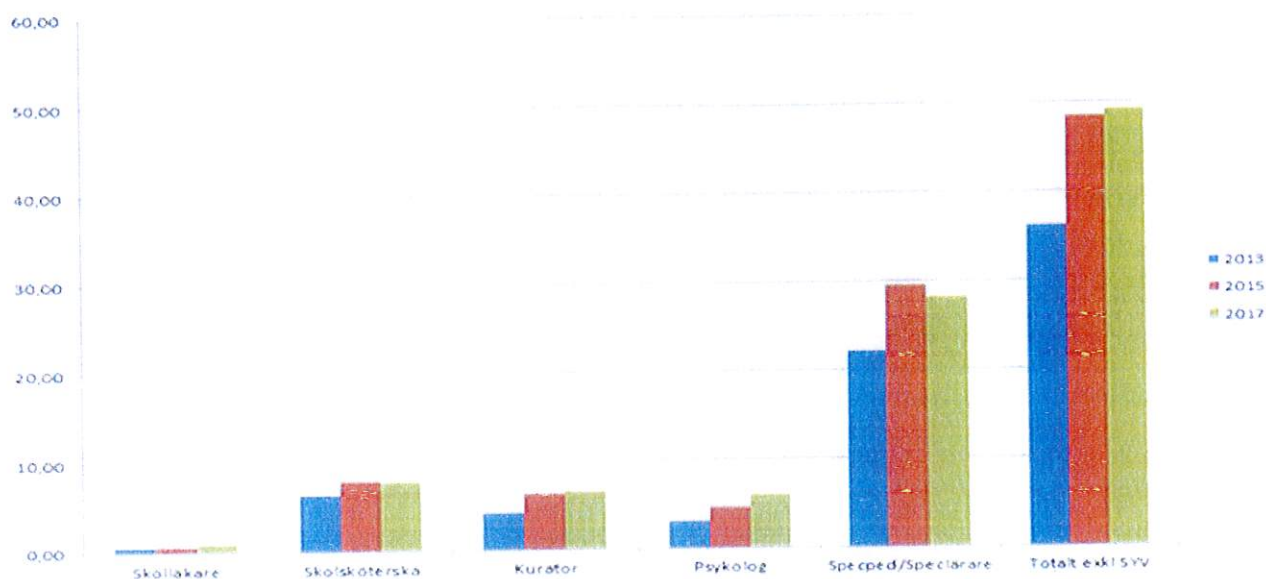

barnpeng/skolpeng tas fram som innebär att skolan erhåller en ersättning som är baserad på den enskilde elevens förväntade behov. Vi tillför **100 tkr** för framtagandet av denna modell.

Som en åtgärd innan ny modell av barnpeng är på plats inom förskolan höjs barnpengen med **3 mkr**.
Som en åtgärd innan ny modell av skolpeng är på plats höjs skolpengen inom grundskolan med **3 mkr**.

Elevhälsan

Elevhälsan har en avgörande roll och är en stor utmaning. Vi kan se en svag positiv utveckling inom verksamheten. Med tanke på det förebyggande arbetet och den psykiska ohälsan är den utvecklingen inte tillräcklig. Arbetet med ökad samverkan mellan enheterna ger många positiva effekter och detta arbete skall fortsätta och stärkas, bland annat genom tillsättandet av en elevhälsochef. För rekrytering och ökad bemanning inom elevhälsan tillför vi **3 mkr**, i den del som rektor förfogar över.

Stärka läraryrket

Lärare och rektorer är nyckeln till en framgångsrik skola. Att lönen är avgörande för att stärka läraryrket är konstaterat, till och med av forskningen. I Läraryrksförbundets årliga ranking gällande löner har Österåker gått från plats 3 i Sverige år 2015, till plats 11 år 2016 och nu plats 13 för år 2017. Utvecklingen försvårar ett redan tufft läge gällande nyrekrytering och karriärsbyggande för våra pedagoger.

Även skolledares löner är viktigt att belysa. Om inte hänsyn till skolledares löner tas i framtiden kommer rekryteringen av skolledare att försvåras och medföra störningar i karriärmöjligheterna för våra lärare. Att stärka läraryrket handlar dock inte uteslutande om lön. Det omfattar även frågor som tid för undervisning, rektors ledarskap, professionsutveckling, karriärutveckling, läraryrkesförnyelse och lärarutbildningen. Vi tillför **500 tkr** till utvecklingsmedel för professionsutveckling.

Andelen behöriga lärare

Målet för vår skola är att alla lärare ska vara behöriga. Idag är andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen 82 % vilket är samma som föregående år och som tangerar snittet i riket. Utmaningen handlar om rekrytering av nya lärare, behålla de befintliga behöriga lärarna och ge de som saknar behörighet möjlighet till detta. Vi tillför **3 mkr** i utvecklingsmedel för fortbildning av lärare och annan pedagogisk personal, som respektive rektor kan söka. Vi tillför **100 tkr** för att ta fram en kompetensförsörjningsplan med åtgärder och tidsplan för att långsiktigt nå målet med behöriga lärare.

Handwritten signature or initials in blue ink.

Problematiskskolfrånvaro

När en elev hamnat i långvarig frånvaro är det inte bara skolan som är lösningen. Skolförvaltningen samverkar med Socialförvaltningen kring problematiken med "hemmasittare". Frågan lyftes första gången i VP 2017 för båda förvaltningarna, och resultatet är i dagsläget följande "Under 2018-2019 är Socialnämndens ambition att samverka skall stärkas ytterligare genom ett projekt som delvis finansieras med statliga medel. Det faktum att båda förvaltningarna lyft frågan i mitten av 2016 och man inte kommit längre är alarmerande. Därför föreslår vi att kommunen tillför egna medel så att arbetet kommer igång och blir stadigvarande. Vi tillför **600 tkr** för en heltidstjänst på skolförvaltningen för projektet.

Pedagogcentrum, IKT och digitaliseringen inom förskola/skola

Digitaliseringen av skolan är ett långsiktigt förändringsarbete och insatserna genomförs genom pedagogcentrum. För att säkerställa den egna kompetensen och rollen i den framtida utvecklingen vill vi göra en medveten satsning för att lyfta det nuvarande arbetet som görs och även satsa på att sprida alla de goda exempel som finns inom verksamheten. Vi tillför **800 tkr** för nätverksbyggande inom de prioriterade ämnesområdena samt intern kommunikation. En årlig investeringsbudget införs till Pedagogcentrum på **3 mkr** till digitalisering inom skolan, se avsnitt 6.3 investeringsbudget.

Uppdrag:

- I samarbete med skolorna ta fram redskap för stimulans för särbegåvade elevers möjlighet till ytterligare utveckling och stimulans.

Uppdrag inom Skolnämndens ansvarsområde

Nya riktlinjer för skolskjuts

Uppdrag:

- Riktlinjerna för skolskjuts för barn med särskilda behov som inte kan erbjudas likvärdig utbildning inom kommunen föreslås ändras. Så att barnen ges den rätten vilket innebär en högre kostnad för samhällsbetalda resor, se avsnittet Byggnadsnämnden (sid 29).

Skolbibliotek

Ett fungerande skolbibliotek är viktigt för att få igång en läsande kultur. Vad ett skolbibliotek innehåller och hur det fungerar ser olika ut från skola till skola. Olika är bra, men det måste finnas någon form av garanterad lägsta nivå. Vi vill understryka vikten av samarbete med kommunbiblioteket. I vissa kommuner som till exempel i Ekerö har kommunbiblioteket klassuppsättningar som skolor får låna för att främja läsandet. De arbetar även med bokväskor som lämnas till skolorna som ett komplement till skolbiblioteken.

Uppdrag:

- Inventering görs av skolbiblioteken i alla skolor i Österåker.
- En gemensam policy tas fram kring vad som definieras som ett skolbibliotek och vad som ingår i uppdraget.

Komvux

Enligt det systematiska kvalitetsarbetet för vuxenskolan har det gångna året inneburit stora svårigheter när det gäller den ekonomiska uppföljningen. Det faktum att Komvux tillhör Kunskapscentrum Nordost (KCNO) och inte Österåkers kommun är orsaken till detta. Dagens ersättningsmodell från KCNO och SFI gör det svårt att planera för god ekonomisk hushållning. Komvux skall återgå till att drivas i egen regi av Österåkers kommun som samverkar med andra aktörer såsom utbildningsanordnare och andra kommuner.

Uppdrag:

- Komvux Österåker lämnar KCNO och återgår till egen regi.
- Att avtal tecknas med andra kommuner för ett brett utbud av vuxenutbildning.
- Beslutet i Kommunfullmäktige att flytta Komvux till mer centrala lokaler verkställs.

Språkintröduktion på gymnasiet

Språkintröduktionens budget går inte ihop, sannolikt har avtrappningen av ersättningen bidragit till det. En lösning måste därför tas fram så att inte språkintröduktionens kvalitet sänks, inte minst för att en hållbar integration bygger på goda språkkunskaper i svenska. Österåkers kommun erhåller från staten 57,7 mkr för flyktingverksamhet och vi menar att det måste gå att omfördela dessa medel för att säkra språkintröduktionen och en budget i balans.

Uppdrag:

- SKN tillsammans med berörda förvaltningar ges i uppdrag att säkra språkintröduktionens kvalitet och omfördela det statliga anslaget för flyktingverksamhet så att budgeten för språkintröduktionen blir finansierad fullt ut.

Uppdrag:

- I samarbete med Produktionsförvaltningen ta fram en handlingsplan med förslag på åtgärder för att lyfta skolans kompensatoriska uppdrag.

4.4 Vård- och omsorgsnämnden

VON	Brutto	Intäkter	Netto
Summa	-678 300	73 500	-604 800

Nämndens ram har justerats ner med 3 400 tkr med hänvisning till minskade hyreskostnader samt justeras ner med 2 000 tkr för minskad verksamhets volym.

Satsningar 2018	
Uppräkning av hemtjänst	4 500
Uppbyggnad av kommunal hemtjänst	500
Biståndshandläggare och ytterligare kompetenshöjning	600
Syn- och hörselinstruktör 100 %	650
Stöd till Silvia Certifiering	400
E-hälsostateg	350
Motverka dubbla hyreskostnader	200
Projekt möten mellan generationer	75
Ytterligare möten mellan generationer – bidrag att söka	75
Höjd kompetens inom kost- och näring	50
Summa:	7 400

Uppräkning av hemtjänsten

Enligt tillgängliga uppgifter är nuvarande utförargrad av biståndsbedömd hjälp är ca.77 %. Den bör bli 85 %. Personalbristen inom äldreomsorgen är stor och många får inte den omsorgen de har rätt till. Det finns en överenskommelse mellan kommunen och personalorganisationen Kommunal om att införa heltidstjänster som norm senast år 2021, vilket vi anser även berör externa utförare. Budgeten för hemtjänsten räknas upp med **4,5 mkr**.

Återuppbyggnad av kommunal hemtjänst

Medborgarna skall ha rätt att kunna välja kommunal hemtjänst. Kommunal hemtjänst utgör en garant för brukaren för den händelse av att någon privat utförare inte längre kan eller vill utföra en tjänst. Det handlar också om en reell valfrihet att kunna välja utförare, detta är en demokratisk fråga. Vi vill påbörja en återuppbyggnad av hemtjänst i kommunal regi snarast och tillför **500 tkr**.

Uppdrag:

- Vård- och omsorgsnämnden och Produktionsstyrelsen får i uppdrag att under år 2018 börja bygga upp en kommunalt utförd hemtjänstverksamhet.
- Ta fram förslag på hur hemtjänstutövare, oavsett huvudman, ska verka utifrån lika villkor. Grunden skall vara att man skall ha totalansvar för sin "kund".
- Ta fram ett system för hur kostnader fördelar sig, oavsett huvudman, för ökad transparens.

Biståndshandläggare och ytterligare kompetensutveckling

Behovet av socialpsykiatri ökar inom gruppen unga vuxna och bland många flyktingar och ensamkommande barn. För att möta behovet behövs kompetensutveckling och ytterligare en biståndshandläggare motsvarande en heltidstjänst. Vi tillför **550 tkr** för en biståndshandläggare samt **50 tkr** för kompetensutveckling.

cap h

Syn- och hörselinstruktör

I Österåker finns ingen Syn- och hörselinstruktör. En syn- och hörselinstruktör bistår den som fått nedsatt syn eller hörsel med stöd, hjälp och information om samhällets service. Syftet är att med hjälp av denna instruktör bli mindre beroende av andras hjälp och klara sig bättre på egen hand. Hjälpens ska vara kostnadsfri, vi tillför **650 tkr** för en heltidstjänst.

Stöd till Silvia Certifiering

Äldreboenden erbjuds kompetensutbildning enligt Silvia Certifieringen. Det innebär att personal får utbildning för att uppnå högsta möjliga livskvalitet för demenssjuka och deras anhöriga. Arbetet påbörjas under år 2018. Egna insatser från enheterna kommer att behövas. Vi tillför **400 tkr**.

E-hälsostrateg

Den tekniska utvecklingen, vad gäller välfärdstjänster, utvecklas och vi tillsätter en e-hälsostrateg från 1 juli år 2018. Den tekniska utvecklingen inom äldreomsorgen skall stödja den personliga utvecklingen av självständighet, delaktighet, tillgänglighet och trygghet. Vi tillför **350 tkr**.

Motverka dubbla hyreskostnader

Många kommuner tar hänsyn till dubbla boendekostnader vid flytt till särskilt boende. Vi föreslår att Österåker inför motsvarande tillämpning med en beräknad kostnadseffekt på cirka **200 tkr** som vi tillför.

Projekt möten mellan generationer

Helsingfors stad erbjuder ungdomar upp till 25 år boende på servicehus för äldre. Målsättningen är att människor i olika ålder ska mötas och förstå varandra bättre. Projektet som finansieras bland annat av Europeiska socialfonden. Ett av syftena är att de äldre slipper vara ensamma och att ungdomarna får någonstans att bo. Tanken är att de unga ska krydda de äldres vardag med några timmars sällskap i veckan. Det kan handla om promenader, lösa tekniska problem, laga mat ihop eller bara att samtala och få nya vänner. Erfarenheterna från Helsingfors är mycket goda och projektet uppskattas av de som deltagit. Vi tillför **75 tkr** för att ta fram ett koncept för ett liknande projekt här.

Ytterligare möten mellan generationer – bidrag att söka

Vi ser gärna, och stimulerar, till möten mellan generationer. Det kan vara att delta i mångkulturella matlagningslag. med nyanlända, promenader i grupp, skriva en bok ihop mm. Goda idéer skall premieras. Vi tillför **75 tkr**.

Höjd kompetens inom kost och näring

Näringsrik kost är mycket viktigt för sköra äldre och funktionsvarierade och där för vill vi att ekologisk och närproducerad mat erbjuds fler dagar per vecka. Vi föreslår att en utbildningssatsning genomförs under 2018 i syfte att höja kompetensen inom området kost och näring, gärna utifrån säsong. Vi tillför **50 tkr**.

Nya förutsättningar för stimulanspengar

Dagens stimulanspengar som ges för aktiviteter på boenden anser vi ska vara utifrån de boendes behov. Stimulansen kan vara olika då behoven är olika. Kraven bör vara att de boende ska vara delaktiga i såväl ansökan som utförande. Pengarna ska inte användas till permanent verksamhet utan gå till något extra eller en start på något nytt som kan bli permanent. Anslag finns redan, vi vill ändra förutsättningarna för att erhålla bidraget. Det skall ske genom ansökan.

Uppdrag inom Vård- och omsorgsnämndens ansvarsområde

Införa Trygg hemgång

De första 14 dagarna brukar vara den mest omtumlande perioden efter en sjukhusvistelse. Sk.Trygg hemgångs-team som redan på sjukhuset är med och planerar hemgången kan underlätta den första tiden. Teamet kan bestå av kommunens biståndshandläggare, undersköterska eller sjuksköterska, husläkare och eventuellt hemtjänst. Målet är en trygg hemgång.

Uppdrag:

- Utredda och införa s.k. Trygg hemgång.

Stimulanspengar för ökad bemanning

Regeringen har sedan 2015 tilldelat Österåker stimulansmedel. Syftet med regeringens satsning år 2015 – år 2018 är att skapa ökad trygghet och kvalitet för den enskilde genom ökad bemanning. Stimulansmedlen får endast användas till personalkostnader för personal som utför stöd och omvårdnad i den av kommunen finansierade vården och omsorgen om äldre och endast för personalkategorier som arbetar nära de äldre. Vi vet hur viktigt det är att det finns tillräckligt med personal, tillräckligt med händer, så att de äldre får den hjälp de behöver. Vilket med positiva effekter för personalen och arbetsmiljön.

Uppdrag:

- Kartlägga med årlig uppdatering, personalbemanning och anställningsvillkor hos alla utförare dessutom personalens kompetens och erfarenhet utifrån beviljat stöd/plats.
- Utifrån kartläggningen föreslå kompetenshöjande insatser.

Planera för framtida personalbehov

Uppdrag:

- I samarbete med utförarna av kommunalt finansierad vård och omsorg ge möjligheten till personal att studera vidare för att få den kompetens som krävs för de personalkategorier som kommer att efterfrågas i allt högre grad i framtiden.
- Genom KOMVUX i Österåker erbjuda kompetenshöjande insatser för att kvalitetssäkra utförandet av kommunalt finansierad vård- och omsorgsverksamhet
- I samarbete med berörda myndigheter ta fram koncept för att kunna erbjuda arbetslösa grundutbildning och/eller vidareutbildning inom bristyrken i omsorgssektorn

Heltid är normen för arbete

Arbetet inom kommunalt finansierad vård- och omsorgsarbete ska i grunden ha heltid som norm. Kravet ska ställas oavsett utförare. Dessutom skall inte "delade turer" användas då de skapar en dålig arbetsmiljö.

Uppdrag:

- Heltidsnormen ska vara ett krav vid exempelvis upphandling samt då kommunen utför Vård- och omsorgsarbete.

Livlinan

Livlinan lades ner vilket vi beklagar och vi anser att det bör göra en ny satsning på konceptet, bra för unga i behov av stöd. En verksamhet som gav stöttning i tillvaron, gav en andra chans, en möjlighet att kunna klara sig själv och kanske även få ett jobb.

Uppdrag:

- Möjligheterna att starta upp verksamhet utifrån konceptet – bra för unga i behov av stöd utreds.
- Se över om och hur MIA, Livlinan och Bryggan kan knytas ihop.

Nya boendeformer för äldre

Idag sker omvårdnad i hemmet genom hemtjänsten eller särskilt boende. Många gånger ger det alltför krävande omsorg i hemmet och kan leda till en isolerad tillvaro för den enskilde. Vi vill därför bygga någon form av mellanboende i Österåker. Ett boende för den som klarar sig hyggligt, men som ibland behöver hjälp och stöd och som inte längre vill bo ensam hemma utan vill ha andra runt om sig. Initiativ tas till att bygga ett eller flera senior och 55 + bostäder enligt till exempel konceptet Bovieran.

Uppdrag:

- Planeringen av framtida typer av olika boenden sker i nära samarbete med målgruppen exempelvis pensionärsorganisationer och kommunens pensionärsråd.

Nya LSS boenden

Behovet av boenden, för dem som har det svårast på bostadsmarknaden och som behöver extra stöd, är stort. Idag köper kommunen externa platser till dyra kostnader. Vid varje nytt boende som planeras så ska även dessa boenden vägas in.

Uppdrag:

- Vid nybyggnadsplanering även beakta behovet av LSS boende

Hemtjänsttaxan

- Utredda hur hemtjänsttaxan nyttjas och vad som är en rimlig nivå för att öka och säkra kvalitén inom hemtjänsten.

4.5 Produktionsstyrelsen

Produktionsstyrelsen är en kommunal utförare som i konkurrens med andra leverantörer av välfärdstjänster driver och utvecklar förskola, skola, fritid, stöd för personer med funktionsnedsättning samt vård och omsorg om äldre personer. Produktionsstyrelsen finansieras i stort sett av kundvalsnämnderna. Se avsnittet om utförare- och beställarnämndsorganisationen under Kommunstyrelsen.

sh p m